

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

อุตสาหกรรมเซรามิกส์ เป็นการนำเอาวัตถุดิบที่มีอยู่ในธรรมชาติ คือ ดิน หินและแร่
อื่นๆ มาขึ้นรูปเป็นเครื่องใช้และผ่านกรรมวิธีการผลิตที่ใช้ความร้อนให้ได้ผลิตภัณฑ์แข็งแรง ทนทาน
โดยทั่วไปผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ หลายอย่าง เช่น ผลิตภัณฑ์
เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเคลือบดินเผา ผลิตภัณฑ์วัสดุทนไฟ แก้ว ซีเมนต์ โลหะเคลือบ
ผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อุตสาหกรรมเซรามิกส์เป็นอุตสาหกรรมที่มีมาแต่เดิมใน
ลักษณะเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว และได้พัฒนาเป็นลำดับจนจัดตั้งเป็นโรงงาน เนื่องจาก
ประเทศไทยมีวัตถุดิบที่สามารถใช้กับอุตสาหกรรมประเภทนี้ได้หลายชนิด เช่น ดินขาว หินควอทซ์
หินงินม้า ฯลฯ นอกจากนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก ประกอบกับค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ
จึงมีโรงงานถ้วยชามเซรามิกส์เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งขนาดที่เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวจนถึง
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จึงนับได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของ
ประเทศ ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้เป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าจากต่าง
ประเทศ ประเทศไทยได้มีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาประเภทถ้วยชามตั้งแต่สมัยสุโขทัย ต่อมามีการ
พัฒนาเครื่องปั้นดินเผาจากระบบครอบครัวเป็นระบบอุตสาหกรรมในปัจจุบัน โดยเริ่มอุตสาหกรรม
ขนาดย่อมที่จังหวัดลำปางเป็นแห่งแรก ทั้งนี้เพราะมีการค้นพบแหล่งดินขาวซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ
ของการผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ จึงมีการก่อตั้งโรงงานผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ขนาดย่อมทั้งที่จังหวัด
ลำปางและจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ปัจจุบันถือได้ว่าจังหวัดลำปางเป็นศูนย์กลางของ
โรงงานผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ขนาดย่อมของประเทศ และเพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิต
ถ้วยชามเซรามิกส์ รัฐบาลจึงได้มีการควบคุมการนำเข้าเครื่องปั้นดินเผาจากต่างประเทศ โดย
ออกประกาศ ฉบับที่ 18 พุทธศักราช 2525 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2525 คือให้เครื่องโต๊ะอาหารที่
ทำด้วยวัตถุที่ใช้ทำเครื่องปั้นดินเผา ตูมพิกัตต์อัตราอากรขาเข้าประเภทที่ 69.12 เป็นสินค้าที่ต้อง
ขออนุญาตในการนำเข้าในราชอาณาจักร ผลจากการควบคุมดังกล่าว ทำให้เกิดการขยายตัวทาง
อุตสาหกรรม เกิดโรงงานผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ขนาดใหญ่ในภาคกลางของประเทศ และได้รับ
การสนับสนุนการลงทุนในด้านสิทธิพิเศษต่างๆ การลดหย่อนภาษีของเครื่องมือ เครื่องจักรที่นำเข้า
แต่่อุตสาหกรรมขนาดย่อม เครื่องมือ เครื่องจักรต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่ ผลิตขึ้นภายใน
ประเทศ จึงไม่ได้รับสิทธิพิเศษดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มาตรการการส่งเสริมอุตสาหกรรม

เซรามิกส์ของรัฐบาล ไม่ได้สนับสนุนโรงงานผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ขนาดย่อมเท่าที่ควร ทั้งนี้ เพราะปริมาณการผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ในจังหวัดลำปางระยะหลังได้ลดลงไปจากเดิม จึงสมควรศึกษาปัญหา และสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ระดับอุตสาหกรรมขนาดย่อมในจังหวัดลำปาง

ดังนั้นการศึกษาเรื่องผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ของอุตสาหกรรมขนาดย่อมในจังหวัดลำปางจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิต ผู้ลงทุน และหน่วยงานของรัฐบาลในการนำเอาผลการศึกษาดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับ ต้นทุน และผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตถ้วยชามเซรามิกส์รวมทั้งปัญหาในการผลิตและแนวทางแก้ไข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตถ้วยชามเซรามิกส์โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามระดับปริมาณการผลิต
2. ศึกษาจุดคุ้มทุนในแต่ละระดับการผลิต
3. ศึกษาปัญหาการผลิตและการจำหน่ายของอุตสาหกรรมถ้วยชามเซรามิกส์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่ที่ทำการสำรวจและวิจัยจะจำกัดเฉพาะในจังหวัดลำปางซึ่งเป็นจังหวัดที่ผลิตเครื่องปั้นดินเผามากที่สุดในประเทศไทย อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ผลิตถ้วยชาม โดยทำการสำรวจโรงงานที่ผลิตเฉพาะถ้วยชามเซรามิกส์ ซึ่งมีประมาณ 15 โรงงาน

เนื่องจากการผลิตถ้วยชามเซรามิกส์ มีกระบวนการผลิตที่เหมือนกัน และราคาการจำหน่ายในตลาดใกล้เคียงกันมาก จึงเลือกทำการศึกษาจาก 9 โรงงาน ขนาดละ 3 โรงงาน ที่เห็นว่าสามารถเก็บข้อมูลต่างๆ อันเป็นที่เชื่อถือได้มากที่สุด ดังนั้นจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาเก็บข้อมูลเฉพาะโรงงานที่อยู่ในจังหวัดลำปาง
2. ระยะเวลาที่ทำการสำรวจตลอดช่วงการผลิต มกราคม 2531-กันยายน 2532
3. ในการวิจัยจะทำการศึกษาโดยแยกขนาดกำลังการผลิตเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 3.1 โรงงานขนาด 1 มีปริมาณการผลิตมากกว่า 1,400,000 ชิ้น/ปี
 - 3.2 โรงงานขนาด 2 มีปริมาณการผลิตระหว่าง 700,000-1,400,000 ชิ้น/ปี
 - 3.3 โรงงานขนาด 3 มีปริมาณการผลิตต่ำกว่า 700,000 ชิ้น/ปี
4. ขนาดการผลิตของโรงงานทั้งหมด 9 โรงงาน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ระดับละ 3 โรงงาน ซึ่งมีขนาดกำลังการผลิตเฉลี่ย ดังนี้
 - 4.1 โรงงานขนาด 1 มีปริมาณการผลิต ปี 2531 จำนวน 1,876,600 ชิ้น/ปี
ปี 2532 จำนวน 1,663,200 ชิ้น/ปี
 - 4.2 โรงงานขนาด 2 มีปริมาณการผลิต ปี 2531 จำนวน 1,215,280 ชิ้น/ปี
ปี 2532 จำนวน 1,030,920 ชิ้น/ปี
 - 4.3 โรงงานขนาด 3 มีปริมาณการผลิต ปี 2531 จำนวน 501,120 ชิ้น/ปี
ปี 2532 จำนวน 444,960 ชิ้น/ปี
5. ศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดย่อม ตามคำจำกัดความของสำนักงานสถิติอุตสาหกรรมขนาดย่อม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมขนาดย่อมหมายถึง อุตสาหกรรมที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 2 ล้านบาท

สมมติฐานของการวิจัย

1. ขนาดกำลังการผลิตที่แตกต่างกันมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตแตกต่างกัน
2. ผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตด้วยซามเซรามิกส์ ให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ออกแบบสำรวจเบื้องต้น โดยการติดต่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งผลิต แหล่งวัตถุดิบ ค่าแรงและการจำหน่าย จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 สังเกตการณ์สภาพแวดล้อม สถานประกอบการผลิต กรรมวิธีการผลิต และการจำหน่าย

1.3 สัมภาษณ์ สอบถาม นักวิชาการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมถ้วยชามเซรามิกส์ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมถ้วยชามเซรามิกส์

2. การสำรวจ

2.1 หลังจากที่ได้ทำการสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวแล้ว ได้จัดทำแบบสอบถามโดยอาศัยสิ่งที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเป็นแนวทางรวมทั้งออกสัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งศึกษากรรมวิธีการผลิตจากโรงงานที่เลือกไว้จำนวน 9 โรงงาน

2.2 นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อที่จะได้ทราบถึงต้นทุนการผลิต รวมทั้งผลตอบแทนจากการลงทุนในอุตสาหกรรมถ้วยชามเซรามิกส์ สภาพการผลิต การตลาดและปัญหาต่างๆ ของโรงงาน รวมทั้งแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

2.3 สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากโรงงานผู้ผลิตจำนวน 9 โรงงาน ปี พ.ศ.2531 และ 2532 โดยพิจารณาตามประเภทต้นทุน รายจ่ายและรายได้ที่เกิดขึ้น โดยแบ่งขนาดการผลิตเป็น 3 ระดับ แล้วทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนเฉลี่ยของแต่ละระดับ

2. วิเคราะห์จุดคุ้มทุน คำนวณค่าขาย ณ จุดคุ้มทุนในแต่ละระดับกำลังการผลิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงต้นทุน และผลตอบแทนจากการผลิตถ้วยชามเซรามิคส์ โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามระดับปริมาณการผลิต

2. ทำให้ทราบถึงปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุนในแต่ละระดับการผลิตเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

3. ทำให้ทราบถึง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในอุตสาหกรรมผลิตถ้วยชามเซรามิคส์

4. เป็นเอกสารทางวิชาการที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไปสำหรับผู้สนใจ